

DANSK KRONIK.

Ny svangerskabslov.

Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab er trådt i stedet for den hidtil gældende lov af 1937. Ved lov nr. 176 af samme dato er der sket visse ændringer i lov af 1939 om mødrehjælpsinstitutioner. Om den kommissionsbetænkning, som ligger til grund for de nye regler, henvises til omtalen i NTFK 1954 p. 269—70.

Der er ikke ved den nye lov sket indgribende ændringer med hensyn til afgrænsningen af de tilfælde, i hvilke svangerskabsafbrydelse kan ske. Ændringerne kan belyses ved følgende gengivelse af lovens § 1, stk. 1, i hvilken det nye er kursiveret:

„En kvinde kan få sit svangerskab afbrudt i følgende tilfælde:

1) Når svangerskabets afbrydelse er nødvendig for at afværge alvorlig fare for kvindens liv eller helbred. *Ved bedømmelsen af denne fare skal der på grundlag af en vurdering af samtlige omstændigheder, herunder de forhold, hvorunder kvinden må leve, tages hensyn ikke alene til fysisk eller psykisk sygdom, men også til tilstedeværende eller truende fysiske eller psykiske svækkelsestilstande.*

2) Når kvinden er blevet besvangret under sådanne omstændigheder, som omhandles i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930 § 210 eller § 210, jfr. § 212, samt når svangerskabet skyldes krænkelse af kvindens kønsfrihed under sådanne omstændigheder, der omhandles i straffelovens §§ 216—223 eller disse paragraffer sammenholdt med § 224.

3) Når der er nærliggende fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelser eller sygdom, pådraget i fosterlivet, vil blive lidende af sindssygdom, åndssvaghed, andre svære mentale forstyrrelser, epilepsi eller alvorlig og uhelbredelig *abnormitet* eller legemlig sygdom.

4) Når *i ganske særlige tilfælde abortlige fysiske og psykiske defekter eller andre lægeligt begrundede forhold medfører, at kvinden skønnes uegnet til at tage vare på sit barn.*“

Svangerskabsafbrydelse må — bortset fra tilfælde, hvor der er alvorlig fare for kvindens liv eller helbred (nr. 1) —, normalt ikke foretages efter udløbet af den 16. svangerskabsuge. Efter den hidtidige regel var udløbet af den 3. måned afgørende.

Bestemmelse om svangerskabsafbrydelse kan træffes af overlægen på et sygehus, såfremt det er et i sygdom begrundet hensyn til kvindens liv eller helbred, der gør sig gældende. I andre tilfælde skal den fremgangsmåde følges, at kvinden, som ønsker sit svangerskab afbrudt, retter henvendelse herom til en mødrehjælpsinstitution. Denne foranlediger en undersøgelse af, om lovens betingelser for svangerskabsafbrydelse er opfyldt. Bestemmelsen om, hvorvidt indgrebet kan foretages, træffes af et såkaldt *samråd*, som er knyttet til vedkommende mødrehjælpsinstitution, og som består af 2 læger og en repræsentant

for mødrehjælpen. Af lægerne skal såvidt muligt den ene være speciallæge i gynækologi eller kirurgi, om muligt en stedlig overlæge, den anden speciallæge i psykiatri. Samrådets beslutninger skal være eenstemmige. Et for hele landet fælles nævn skal følge samrådenes virksomhed og gennem rådgivning virke for en ensartet praxis i sager om svangerskabsafbrydelse.

Under folketingets behandling af lovforslaget gjorde der sig ret skarpe modsætninger gældende, og en opposition mod de nye regler satte også ind fra kredse af offentligheden. Et ønske om udsættelse af sagens tredje behandling vandt ikke flertal i folketinget. Diskussionen drejede sig dels om indikationerne, dels — og navnlig — om, hvorvidt den overlæge, som skal foretage en eventuel svangerskabsafbrydelse, burde være obligatorisk medbestemmende ved afgørelsen af, om svangerskabsafbrydelsen kan foretages, fx. som medlem af samrådet. Imod sådanne forslag — og altså til støtte for den ordning, som blev vedtaget — anførtes navnlig, at der herved kunne opstå en uheldig uensartethed i praxis, idet overlægernes principielle syn på svangerskabsafbrydelse frembyder forskelligheder; dette ville blive mærkbart gennem udøvelsen af vetoretten i samrådet. En kreds af gynækologer og chefkirurger rettede henvendelse til folketingsudvalget om disse spørgsmål vedrørende kompetencen til at træffe den afgørende beslutning.

Efter den vedtagne ordning skal samrådene ligesom mødrehjælpsinstitutionerne henhøre under socialministeriet.

I straffebestemmelserne for ulovlig svangerskabsafbrydelse er der sket visse ændringer; bl. a. har man slettet de hidtil gældende bestemmelser om mindstestrafte på 2 års fængsel for visse forhold. Straffen for kvindens forhold er hæfte indtil 3 måneder, når hun er vidende om, at betingelserne for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er til stede. Under særlig formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Straffen for en læges ulovlige svangerskabsafbrydelse er normalt fængsel indtil 2 år; straffen for den, som ikke er læge, er normalt fængsel indtil 4 år. Loven siger udtrykkelig, at straffebestemmelserne ikke omfatter uagtsomt forhold.

Straffelovens § 235, stk. 2, ophæves. De nye regler træder i kraft 1. oktober 1956.

Kursus for dommerfuldmægtige.

I den betænkning om dommeres uddannelse, som blev afgivet i 1951 af justitsministeriets udvalg af 1948 (se herom NTfK 1951 p. 356—57), blev der bl. a. stillet forslag om indførelse af en teoretisk uddannelse i form af kursus indenfor forskellige fagområder. I dagene 3.—15. september 1956 har det første kursus for dommerfuldmægtige været afholdt i København. Der var 25 deltagere, og undervisningen blev overvejende varetaget af embedsmænd fra ministerierne, dommere og universitetslærere. Ca. halvdelen af kursustimerne var afsat til de kriminalistiske fag: 15 timer i sanktionslære og 8 timer i kriminologi.

Hertil kom institutionsbesøg o. l., bl. a. besøg i statsfængslet i Vridsløselille, i psykopatforvaringsanstalten i Herstedvester og i Dansk Forsorgsselskab, alle steder med indledende redegørelser for behandlingsmæssige og organisatoriske spørgsmål. Af andre fag, som blev behandlet på kursus, kan nævnes færdselslovgivningen, administrativ frihedsberøvelse, lejelovgivning, adoptions- og børnelove, foged- og skifteret. Under ledelse af dommere var der undervisning i retsledelse, bevisbedømmelse og domskoncipering.

Pressens omtale af straffesager.

Under overskriften „Navns nævnelse og persons anseelse“ bragte dagbladet *Berlingske Tidende* den 8. juli 1956 i rubrikken „Læserne og Berlingske“ følgende stykke om de retningslinier, som følges m. h. t. nævnelse og udeladelse af navne ved omtalen af straffesager.¹⁾

„For en uges tid siden bragte vi meddelelse om en dom, ved hvilken to navngivne mænd havde fået en betinget straf. En opmærksom læser har i den anledning spurgt, om det ikke var en fejltagelse, at navnene blev nævnt, idet *Berlingske Tidende* efter hans hidtidige iagttagelser ellers altid undlod at bringe navne i forbindelse med betingede domme.

Det var *ikke* en fejltagelse, og læserens iagttagelse er iøvrigt fuldkommen rigtig. Det lyder som en modsigelse, men det er det nu ikke.

Det er en hovedregel for *Berlingske Tidende*, at navnet på en domfældt ikke offentliggøres, når dommen er gjort betinget. Ved at gøre dommen betinget har retten ønsket at give den dømte en chance, og den bør naturligvis ikke forringes ved, at hans navn drages frem for offentligheden. Af samme grund og i ønsket om ikke at modarbejde rettens hensigter stiller vi os principielt imødekommende, når dommeren under en sags behandling henstiller, at den tiltaltes navn ikke nævnes.

Men hvorfor så nævne navne i det føromtalte tilfælde? Det skete i henhold til en undtagelses-bestemmelse, som vi finder både rimelig og nødvendig, nemlig den, at den dømtes navn nævnes, når det tidligere har været fremme i forbindelse med sagen. Det hænder, at en sag fra begyndelsen synes så alvorlig, at offentligheden må skønnes at have krav på at blive gjort bekendt med den. Herved kan navne komme frem både i forbindelse med efterforskningen, forundersøgelsen og domsforhandlingen. Findes der så omstændigheder, som bevæger retten til at gøre dommen betinget, har ikke blot offentligheden, men vel i endnu højere grad den domfældte krav på, at der gives underretning om den betingede dom.

I det hele taget er spørgsmålet om navns nævnelse i forbindelse med retssager og politireportage noget, der jævnligt optager læserne og giver anledning til forespørgsler og kommentarer — de sidste endda

¹⁾ Jfr. herved *Stephan Hurwitz*, Pressens behandling af retssager, i NTFK 1951 p. 130—34 (om forhandlinger mellem Dansk Kriminalistforening og repræsentanter for pressen).

undertiden i form af mistanke om, at redaktionen gør forskel på folk. Der kunne måske derfor være grund til at redegøre for de retningslinier, som vi har opstillet, og som følges i hvert fald uden hensyn til de impliceredes placering på den sociale rangstige. Reglerne hviler på årelange erfaringer og er ret detaljerede, men her nævner vi kun hovedpunkterne.

Selv mord og selvmordsforsøg nævnes normalt ikke, men hvis tildragelsen er sket under omstændigheder, der har påkaldt offentlig opmærksomhed, omtales den, men uden navn.

Et familiedrama, hvor f. eks. en moder søger døden med sine børn, omtales, men uden navn og adresse. Navnet nævnes, hvor den skyldige overlever, og der derfor kan blive tale om tiltale for drab eller drabsforsøg.

Hvis politiet efterlyser en person i forbindelse med en større forbrydelse, nævnes navn, men — af hensyn til den efterlystes slægtninge — ikke adresse, medmindre den spiller en rolle i selve begivenheden.

Når en sag har været refereret med navns nævnelse, skal en frifindelsesdom i sagen ubetinget refereres, selv om den allerede har været offentliggjort i andre blade.

I tilfælde, hvor personer sigtes for lovovertrædelser på områder, inden for hvilke de beklæder tillidsposter eller høje embeder, nævnes navnene.

Skattesager refereres fra Statstidende med angivelse af den pågældendes stilling og geografiske placering og med henvisning til, at navnet offentliggøres i Statstidende. Drejer det sig om folk, hvis stilling er fremgået af offentligt valg, eller som har en overordnet eller fremtrædende stilling inden for statslig eller kommunal administration, nævnes navnet, hvis sagen efter redaktionens skøn er af en sådan karakter, at den i offentlighedens omdømme svækker den pågældendes egnethed til at beklæde posten.

Og så kommer vi til de berusede motorkørere. Her er reglerne, at de nævnes ved navn, hvis de idømmes fængselsstraf eller idømmes hæftestraf efter tidligere frakendelse af førerbevis for beruselse. Der nævnes også navn, hvis den pågældende har været indblandet i en ulykke med personbeskadigelse eller stor værdiskade, for hvilken retten tillægger ham skylden eller en væsentlig del heraf. Endvidere når den tiltalte idømmes hæftestraf for kørsel, der i særlig grad har påkaldt offentlig opmærksomhed eller medført fare for andre. Der nævnes navn allerede på forundersøgelserstadiet, hvis der er tale om ulykker eller særlig farlige uheld, eller hvis den pågældende har gjort sig skyldig i særlig farlig kørsel. I dette tilfælde tales der kun om beruselse, hvis den er ganske åbenbar.

Skulle det mon være en fars søn? spurgte en læser, der for nogen tid siden behøjede os, at vi ikke havde nævnt navnet på en motorcyklist, hvis helt afsindige kørsel blev omtalt i bladet på grundlag af politiets rapport om sagen. Der var imidlertid ingen grund til at være

mistænksom. Politiet havde overladt os rapporten på den — tjenstligt set naturligvis helt korrekte — betingelse, at navnet ikke blev nævnt, før sagen kom for retten.

Når det sker, og hvis der rejses tiltale i overensstemmelse med rapporten, skal navnet nok komme, også selv om den tiltalte — hvad der vel er sandsynligt — skulle vise sig at være sin fars søn.“

Kriminaliteten i København.

Til orientering om kriminalitetens omfang i indeværende år kan oplyses, at antallet af anmeldte forbrydelser i København i de første seks måneder af 1956 var 14.967. Tallet for det første halvår af 1955 var 14.867. Stillingen skulle altså være praktisk talt uændret fra 1955 til 1956.

Knud Waaben.

NORSK KRONIKK.

Et utvalg med tidligere politimester i Oslo, Kr. Welhaven, som formann har i samarbeid med representanter for de andre nordiske land arbeidet med trafikkalkohollovgevingen, og innstilling er nå avgitt.

Utvalget foreslår at pliktavholdsloven av 16. juli 1936 og motorvognloven av 20. febr. 1927 § 17, annet ledd, og § 29, annet ledd, blir opphevd. Den nåværende § 17, annet ledd, bestemmer bl. a. at ingen må kjøre eller forsøke på å kjøre motorvogn når han er påvirket av alkohol (ikke edru). Bestemmelsen sier videre at man regnes for påvirket (ikke edru) i henhold til loven, hvis man har en alkoholkonsentrasjon i blodet større enn 0.5 promille. — Paragraf 29, annet ledd, bestemmer at hvis noen har kjørt motorvogn og vært påvirket i henhold til de nevnte bestemmelser, skal fengselsstraff komme til anvendelse når ingen særdeles formildende omstendigheter foreligger.

I stedet for de bestemmelser som er foreslått opphevd foreslår utvalget at det gis en ny lov om misbruk av alkohol m. v. i samferdsel. Hovedbestemmelsen i utkastet går ut på at „ingen må føre eller forsøke å føre motordrevet kjøretøy, skinnegående trekkmateriell ved jernbane og sporvei eller luftfartøy når han på grunn av sykdom, svekkelse, overanstrengelse, tretthet, påvirkning av stimulerende eller bedøvende midler eller av lignende årsaker, er i en slik tilstand at det må antas at han ikke er fullt skikket til at gjøre det på betryggende måte.“

I tilknytning til denne regel foreslår utvalget bestemte regler om hvilken alkoholkonsentrasjon som man i alle tilfelle skal regne som ensbetydende med en slik tilstand som foran nevnt. For fører av luftfartøy er det 0.4 promille eller mer, for bilfører og fører av de andre transportmidler 1,2 promille eller mer.

Overtredelse av denne bestemmelse straffes med fengsel inntil ett år, men under særlig formildende omstendigheter og for forsøk kan bøter anvendes.

Utkastet har dessuten en bestemmelse som inneholder et alminnelig forbud mot å føre eller forsøke å føre motordrevet kjøretøy m. v. når man har en alkoholkonsentrasjon i blodet på 0.6 promille. Forbudet gjelder uansett om føreren ansees påvirket som følge av alkoholforbruket. Ved overtredelse av denne bestemmelse er straffen bøter eller fengsel inntil ett år, mens den nåværende regel normalt fører til fengselsstraff om føreren har mer enn 0.5 promille.

I utkastet er videre medtatt bestemmelse om at føreren av slik kjøretøy eller transportmiddel som foran nevnt, i yrke eller tjeneste som medfører befordring av personer eller gods, ikke må fortære alkohol i tjenestetiden — øl av klasse én unntatt.

Den som med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av de nevnte bestemmelser, kan politiet fremstille for lege til undersøkelse. Legen plikter etter politiets anmodning å foreta undersøkelsen og herunder å ta blodprøver av mistenkte, selv om denne ikke samtykker.

Lovforslaget er blitt kommentert av en rekke dagsaviser. De fleste har tatt avstand fra den lempning av den nåværende promillebestemmelse som forslaget innebærer. *Aftenposten* skriver redaksjonelt at prøver som er foretatt her hjemme og i utlandet viser at reaksjonsevnen utvilsomt settes ned hos en person som har nydt alkohol, og konkluderer med at de nåværende strengere bestemmelser er å foretrekke.

I en redaksjonell artikkel i *Dagbladet* heter det bl. a.: „Enhver politikk som gir uttrykk for større lemfeldighet overfor fyllekjørere er et skritt ut i den rene uansvarlighet. Det kan se ut som om 0.5 eller 0.6 promille kan komme noenlunde ut på ett. Antallet saker i grenseintervaller er sikkert heller ikke stort. Men tendensen som ligger i selve det å øke alkoholkonsentrasjonen er betenkelig og kan lett bli misoppfattet. Det er en uigjendrivelig kjensgjerning at alkoholforbruk selv i forholdsvis mindre mengder svekker reaksjonsevnen hos bilistene. De som vil drikke, får finne seg i at andre holder rattet. Her er det ikke plass for noe kompromiss, fordi det er medmenneskers liv det gjelder. Reglene skal være strenge.“

Også på et annet punkt har forslaget møtt motbør, idet legene har protestert mot at de skal være forpliktet til å ta blodprøve mot bilførerens ønske. Etter den någjeldende ordning har ikke legene noen slik plikt, og det har ikke sjelden hendt at leger har motsatt seg å ta blodprøve mot bilførerens vilje. I tidsskriftet for Den norske legeforening går professor dr. med. Axel Strøm sterkt mot lovforslaget og hevder at å ta „blodprøver av alkoholpåvirkede motorvognførere ikke er legegjerning, men politiarbeid“. Professoren forutsetter at Den norske legeforening vil protestere og fremholder bl. a. at forslaget er et klart brudd på noe som må være en grunnregel i legeetiketten: At en lege aldri må kunne tvinges av myndighetene til å utføre et inngrep på en annen person uten at legen har adgang til selv å vurdere om han finner å burde utføre inngrepet.

Landets lagmenn har vært samlet, og har blant annet drøftet straffene for sedelighetsforbrytelser. Det var enighet blant lagmennene om at minstestraffene for en rekke sedelighetsforbrytelser (som i flere tilfelle er 2 eller 3 år) er altfor høye. De høye straffer fører til at mange skyldige blir frifunnet, fordi lagretten synes straffen blir for streng om tiltalte finnes skyldig. Det ble rettet en henstilling til Justisdepartementet om å sørge for at straffelovens sedelighetskapitel snarest blir tatt opp til revisjon.

Lagmennene behandlet også spørsmålet om anke i straffesaker og uttalte seg for at anke i en viss utstrekning kunne gå til lagmannsretten istedenfor direkte til Høyesterett. Domfelte kunne ved en slik ordning selv være til stede under ankebehandlingen og gi uttrykk for sitt syn på straffutmålingsspørsmålet samtidig som retten kunne danne seg et personlig inntrykk av den dømte.

En rekke tolltjenestemenn og importører er i den senere tid dømt for tollsvindel. Tollerne var bestukket til å feilfortolle store varepartier, slik at staten ble unndratt hundretusener i tollavgift. De impliserte fikk fortjenesten inndratt og ble videre dømt til betingede dommer på inntil 1½ års fengsel. I ett tilfelle ble en tolltjenestemann idømt 1 års ubetinget frihetsstraff, men denne dom er påanket av domfelte. Flere av de betingede dommer er påanket av påtalemyndigheten, som hevder at frihetsstraffen skulle ha vært ubetinget. — Fra tolletaten opplyses at man nå har gått til endringer i fremgangsmåten ved fortolling, slik at omfattende tollsvindel vanskelig kan gjennomføres for fremtiden.

En 60 års gammel mann, som av lagmannsretten var dømt for sedelighetsforbrytelse til 3 års fengsel, som var lovens minimum, fikk av Høyesterett gjort straffen betinget. Dette er visstnok den høyeste frihetsstraff som hittil er gjort betinget. Inntil lovendringen av 1955 kunne ikke høyere straff enn 1 års fengsel gjøres betinget.

En sikringsorganisasjon mot biltyverier under navnet „Bilringen“ er kommet i stand gjennom samarbeid mellom Norges lensmannslag og landets automobilforeninger. Bileiere som er medlemmer av „Bilringen“ får utlevert et spesielt merke på frontglasset, og påtar seg å beskytte andre medlemmer av „Bilringen“. Medlemmene får bl. a. bemyndigelse til å forlange legitimasjon av mistenkelige personer som befinner seg i nærheten av biler, som er forsynt med „Bilringens“ merke på frontglasset.

Anders Bratholm.

SVENSK KRÖNIKA.

För att utreda frågan om en omorganisation och effektivisering av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet har justitieministern, statsrådet *Herman Zetterberg* tillkallat särskilda sakkunniga; ordförande i utredningen är underståthållaren *Martin Wahlbäck*.

Den nuvarande organisationen, som tillkom 1945, består av två helt skilda delar, den ena avsedd för undersökning av misstänkta som är häktade och den andra för undersökning av misstänkta på fri fot. När statsmakterna stannade för den uppdelade organisationen skedde detta under betoning av att anordningen kunde godtagas såsom ett övergångsstadium till en mera ändamålsenlig organisation. För att komma tillrätta med de långa väntetiderna vid sinnesundersökningar vidtogs vissa lagändringar 1954. Härigenom nåddes en märkbar förbättring av läget; det har emellertid visat sig att förbättringen endast varit temporär. Undersökningstiden för häktade uppgår för närvarande till omkring fyra månader. Justitieministern finner nu att en utredning bör komma till stånd för en genomgripande översyn av organisationen.

I direktiven framhålles, att som en viktig punkt bör utredas, huruvida effektiviteten kan väsentligt ökas genom tillskapande av en enhetlig organisation. Utredningen bör emellertid i detta avseende vara helt förutsättningslös. Det är givet, heter det, att en sammanslagning skapar flera ingalunda lättlösta problem; bl. a. uppkommer frågan om organisationen bör anknytas till fängsväsendet eller till sinnessjukhusen eller till äventyrs uppbyggas fristående med egna anstalter. Vid ett ställningstagande härtill måste de skilda förutsättningar som föreligger i fråga om undersökning av häktade och undersökning av icke häktade noga beaktas. Det samband som kan föreligga mellan sinnesundersökningar i rättegång samt undersökning och behandling på verkställighetsstadiet bör även tagas i betraktande. Som ett alternativ bör undersökas, om icke de fördelar som en sammanslagning skulle innebära kan i det väsentliga vinnas genom att uppdelningen i princip bibehålles men överbygges genom en intim samordning och samverkan mellan de båda grenarna av organisationen.

I direktiven beröres även frågan om personalorganisationen. Justitieministern uttalar, att här möter ett mycket allvarligt problem, nämligen frågan om rättspsykiaterkårens rekrytering. Den nuvarande organisationen, som i sig själv är otillräcklig, har blivit ytterligare försvagad genom att ett flertal vakanta tjänster icke kunnat besättas på grund av brist på kvalificerade sökande. Dessa rekryteringssvårigheter sammanhänger nära med att det överhuvud taget råder stor brist på psykiatrer, men de torde även ha andra orsaker, bl. a. att rättspsykiaterns arbete är av ganska speciell natur, vilket anses medföra viss risk för isolering från yrkeskåren i övrigt. För utredningen skall vara en angelägen uppgift att undersöka vad som kan göras för att lösa detta problem, då det självfallet icke är möjligt att uppbygga en effektiv undersökningsorganisation, om icke tillgång finnes till skick-

liga och erfarna rättspsykiatrer. Utredningen skall också undersöka vilka möjligheter som finns att förbättra organisationen genom att på icke-medicinsk personal lägges arbetsuppgifter för vilka rättspsykiatern icke bör belastas och genom att åvägbringa samarbete mellan läkare och socialarbetare och inkoppla psykologisk expertis i arbetet.

För att verkställa en undersökning av ungdomsbrottsklientelet med syfte att klarlägga orsakerna till kriminaliteten, har justitieministern tillsatt en annan utredning under ordförandeskap av lagbyråchefen *Per Bergsten* och med prof. *Ivar Agge*, prof. *G. Boalt*, överläkaren *Bo Gerle*, prof. *T. Husén* och chefläkaren *Gustav Jonsson* som ledamöter.

I direktiven för utredningen framhåller justitieministern att en effektivisering måste ske av samhällets resurser för att bekämpa ungdomskriminaliteten och att detta måste göras så snabbt som möjligt. Flera utredningar pågår inom olika departement. Justitieministern erinrar om att riksdagen i våras hade att taga ställning till flera motioner om ungdomsbrottsligheten.¹⁾ Motionerna har föranlett två framställningar från riksdagen till Kungl. Maj:t. I den ena uttalas att riksdagen, därest en väsentligt ökad användning av stöldskydd på bilar ej kan åvägbringas på annat sätt, ej hyser principiella betänkligheter mot att en lösning av frågan lagstiftningsvägen upptages till övervägande. Justitieministern förklarar att han ansluter sig till denna uppfattning.

Den andra framställningen av riksdagen grundar sig på ett utförligt utskottsutlåtande, vari betonas kriminalstatistikens och den kriminologiska forskningens stora betydelse. En samordning och översyn av det utredningsmaterial som på olika håll redan hopbragts eller snart framkommer anses nödvändig. Utskottet framkastade även tanken att det bör tillskapas ett särskilt organ med uppgift att följa utvecklingen och framlägga förslag till åtgärder.

I enlighet med den ståndpunkt som riksdagen intagit finner justitieministern ej anledning att för bemästrande av de olika problem som sammanhänger med ungdomsbrottsligheten tillsätta en ny omfattande utredning. I ett avseende bör emellertid enligt justitieministern en utredning igångsättas. Eftersom man saknar säker kännedom om de faktorer som medverkar till ungdomsbrottsligheten och den oroväckande stegring därav som på senare tid inträtt, är det påkallat att en grundlig undersökning göres i syfte att såvitt möjligt klarlägga orsaksfaktorerna. Det viktigaste härvidlag torde vara en systematisk och vetenskapligt hållbar undersökning av klientelet, framhåller justitieministern. Ett preliminärt program för en dylik klientelundersökning har redan utarbetats av tillkallade experter; som en första etapp föreslogs därvid en grundläggande undersökning av beskaffenheten av visst brottslingsklientel. Med tillgodogörande av hittillsvarande rön och praktiska erfarenheter samt med beaktande av de över förslaget

¹⁾ Se NTFK 1956 s. 179.

avgivna remissutlåtandena bör utformas ett program, som kan väntas leda till säkrast möjliga resultat för rimliga kostnader. Utredningen bör framlägga ett detaljeret förslag med erforderliga kostnadsberäkningar.

At fångvårdsstyrelsen har uppdragits att verkställa utredning och framlägga förslag angående lämplig organisation för upprättande av prognoser beträffande brottsligheten, främst ägnade att bedöma den väntade beläggningen på fångvårdens anstalter. Utredningen, till vilken skall kunna förordnas experter, skall verkställas i samråd med riksåklagarämbetet, statistiska centralbyrån och fångvårdsstyrelseutredningen.

Carl Holmberg.

Litteratur.

Stephan Hurwitz: Den danske kriminalret. Speciel del. G. E. C. Gads forlag, København. 1955. 543 s.

Med det foreliggende værk har professor *Stephan Hurwitz* afsluttet sin systematiske fremstilling af den danske kriminalret. De to bind om den almindelige og den specielle del, ialt ca. 1300 sider, træder som universitetslærebog i stedet for den af professor *Oluf H. Krabbe* under medvirkning af professor *Carl Rasting* udarbejdede kommentar til borgerlig straffelov af 1930, som udkom i 4 udgaver mellem 1931 og 1947. Denne kommentar var — navnlig for den almindelige dels vedkommende — ikke nogen helt tilfredsstillende studiebog; den har sin styrke i den praktisk orienterede redegørelse for de gældende regler og har været et værdifuldt hjælpemiddel for praktikere. Også efter at Hurwitz' bog er udkommet, kan kommentaren være til betydelig selvstændig nytte; hvor forskelle i reglernes fortolkning gør sig gældende, kan der på en del punkter være grund til at tage kommentarens synspunkter i betragtning, og iøvrigt henviser Hurwitz jævnlig til den. Selvom man ved læsning af de to bøger bliver klar over, hvor meget der egentlig stod i kommentaren til den specielle del, omend ofte i en knap form, må man dog konstatere, at dens senere udgaver bragte for få af de ændringer og tilføjelser i teksten, som retspraxis efter 1933 kunne give anledning til.

Med hensyn til selve emnets afgrænsning følger Hurwitz' fremstilling forgængerne: det er straffelovens specielle del, der behandles; hertil kommer bestemmelser i svangerskabsloven, lægeloven, politi-vedtægterne m. v., som har nær tilknytning til strfls gerningstyper, og iøvrigt er der i rigt mål givet henvisninger til bestemmelser i andre love. Bogens første kapitel handler om den nykodificerede forbrydelsesart „folkedrab“ (lov nr. 132 af 29. april 1955); det er en værdig indledning, når man ikke skal nøjes med en note herom under manddrab. Indholdet kommer iøvrigt i denne rækkefølge: statsforbrydelser,